

Fremsat den xx. marts 2010 af beskæftigelsesministeren (Inger Støjberg)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om social pension, lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. og lov om retssikkerhed og administration på det sociale område

(Meddelelesespligt ved længerevarende midlertidigt ophold i lande udenfor EU/EØS og Schweiz samt mulighed for øget kontrol med udbetaling af social pension)

§ 1

I lov om social pension, jf. lovbekendtgørelse nr. 982 af 2. oktober 2009, som ændret ved § 1 i lov nr. 1510 af 27. december 2009, foretages følgende ændring:

1. Efter § 41 indsættes:

”§ 41 a. Personer, der modtager folkepension eller førtidspension og har fast bopæl i Danmark, skal give kommunalbestyrelsen meddelelse om et midlertidigt ophold af mere end 2 måneders varighed i lande, hvor EF forordninger om koordinering af de sociale sikringsordninger ikke finder anvendelse.

Stk. 2. Pensionisten skal før afrejsen give kommunalbestyrelsen meddelelse om afrejsedato og forventet dato for hjemkomst.

Stk. 3. Hvis opholdet mod forventning får en varighed af mere end 2 måneder, meddeles afrejsedato og forventet dato for hjemkomst hurtigst muligt til kommunalbestyrelsen.

Stk. 4. Pensionisten skal give kommunalbestyrelsen meddelelse om datoen for hjemkomst umiddelbart efter hjemkomsten.

Stk. 5. Personer, der er omfattet af stk. 1, og som under udlandsopholdet har eller får udenlandske indtægter, skal give kommunalbestyrelsen oplysning herom, og under udlandsopholdet hver måned oplyse kommunalbestyrelsen om indtægtens størrelse.”

§ 2

I lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 983 af 2. oktober 2009 som ændret ved § 2 i lov nr. 1510 af 27. december 2009, foretages følgende ændring:

Efter § 41 indsættes:

”§ 41 a. Personer, der modtager førtidspension og har fast bopæl i Danmark, skal give kommunalbestyrelsen meddelelse om et midlertidigt ophold af mere end 2 måneders varighed i lande, hvor EF forordninger om koordinering af de sociale sikringsordninger ikke finder anvendelse.

Stk. 2. Pensionisten skal før afrejsen give kommunalbestyrelsen meddelelse om afrejsedato og forventet dato for hjemkomst.

Stk. 3. Hvis opholdet mod forventning får en varighed af mere end 2 måneder, meddeles afrejsedato og forventet dato for hjemkomst hurtigst muligt til kommunalbestyrelsen.

Stk. 4. Pensionisten skal give kommunalbestyrelsen meddelelse om datoen for hjemkomst umiddelbart efter hjemkomsten.

Stk. 5. Personer, der er omfattet af stk. 1, og som under udlandsopholdet har eller får udenlandske indtægter, skal give kommunalbestyrelsen oplysning herom, og under udlandsopholdet hver måned oplyse kommunalbestyrelsen om indtægts størrelse.”

§ 3

I lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, jf. lovbekendtgørelse nr. 1203 af 10. december 2009, som ændret ved § 11 i lov nr. 434 af 8. maj 2006 og § 1 i lov nr. 316 af 28. april 2009, foretages følgende ændring:

1. I § 11 a, *stk. 1*, indsættes efter *stk. 2* som nyt stykke:

”*Stk. 3.* Kommunalbestyrelsen kan uden samtykke forlange at få nødvendige oplysninger om økonomiske forhold fra pengeinstitutter og arbejdsgivere til brug for stikprøvekontrol i sager efter lov om social pension og lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. med henblik på at kontrollere pensionistens indkomst- og formueforhold.”

Stk. 3-4 bliver herefter til *stk. 4-5*.

2. I § 11 c, *stk. 1*, ændres ”§ 11 a, *stk. 1* og 3” til:

”§ 11 a, *stk. 1* og 5”

§ 4

Loven træder i kraft den 1. juli 2010.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

- 1. Indledning og forslagets hovedelementer*
- 2. Lovforslagets elementer*
 - 2.1. Meddelelsespligt*
 - 2.1.1. Gældende ret*
 - 2.1.2. Beskæftigelsesministeriets overvejelser og lovforslagets indhold*
 - 2.2. Øgede muligheder for at indhente oplysninger om indkomst- og formueforhold uden samtykke i pensionsager*
 - 2.2.1. Gældende ret*
 - 2.2.2. Beskæftigelsesministeriets overvejelser og lovforslagets indhold*
 - 2.2.3. Persondataloven*
- 3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige*
- 4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet*
- 5. Administrative konsekvenser for borgerne*
- 6. Miljømæssige konsekvenser*
- 7. Forholdet til EU-retten*
- 8. Hørte myndigheder og organisationer*
- 9. Sammenfattende skema*

1. Indledning og forslagets hovedelementer

Lovforslaget fremsættes som led i udmøntningen af ”Udlændingeaftale mellem regeringen (Venstre og Det Konservative Folkeparti) og Dansk Folkeparti” som en del af aftalen om finansloven for 2010.

Følgende fremgår af aftalen: ”Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at styrke indsatsen mod socialt bedrageri. Enhver form for socialt bedrageri er uacceptabel.” Det fremgår blandt andet af aftalen, at der indføres en ordning om meddelelsespligt for alle modtagere af social pension (førtids- og folkepensionister) med fast bopæl i Danmark, som rejser til lande uden for EU i længere sammenhængende perioder på fx over to måneder. Det fremgår endvidere, at der indføres mulighed for at udføre stikprøvekontrol i sager om social pension. Stikprøvekontrol vil give mulighed for at udtage sager til undersøgelse uden konkret mistanke og uden samtykke fra pensionisten.

Med forslaget indføres en ordning om meddelelsespligt for alle modtagere af social pension (folke- og førtidspension) med fast bopæl i Danmark, som tager et midlertidigt ophold af mere end 2 måneders varighed i lande, hvor EF forordninger om koordinering af de sociale sikringsordninger ikke finder anvendelse. Samtidig får disse pensionister pligt til hver måned at indgive oplysninger om indtægter fra udlandet.

Forslaget om at indføre en meddelelsespligt giver kommunerne grundlag for at vurdere, hvorvidt pensionisten fortsat kan anses for at have fast bopæl i Danmark. Kommunen får samtidig en anledning til at informere pensionisten om

betingelserne for udbetaling af social pension, herunder om pensionslovens regler om fast bopæl i Danmark og hvilken betydning et længerevarende udlandsophold kan have for retten til pensionen. Kommunen får samtidig en anledning til at minde pensionisten om, at pensionisten har pligt til at oplyse om forandringer i forhold, der kan forventes at medføre ændringer af pensionen.

Med forslaget indføres endvidere mulighed for at kommunerne, uden samtykke og uden at der foreligger en konkret mistanke om misbrug, kan indhente oplysninger om indkomst- og formueforhold fra arbejdsgivere og pengeinstitutter i sager om social pension, der udtages til stikprøvekontrol. Forslaget vil give kommunerne bedre muligheder for at undersøge, om de indkomst- og formueoplysninger, der ligger til grund for pensionsberegningen og udbetalingen af en række tillæg, er korrekte.

Forslaget vil samlet set give kommunerne bedre mulighed for at forhindre misbrug af sociale ydelser og understøtte en korrekt administration af reglerne.

2. Lovforslagets elementer

2.1. Meddelelsespligt

2.1.1. Gældende ret

Kommunernes administration af social pension

Lov om social pension indeholder reglerne om folkepension og førtidspension tilkendt efter reglerne, der trådte i kraft den 1. januar 2003 (ny ordning) og lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. indeholder reglerne om førtidspension efter de regler, der var gældende indtil den 1. januar 2003 (gammel ordning).

Ansvar for at administrere reglerne efter disse to pensionslove varetages af kommunerne. Heri ligger også en forpligtelse for kommunerne til at sørge for, at pension altid udbetales på grundlag af de betingelser, der er fastsat i lovgivningen og til at gennemføre den fornødne kontrol, der kan sikre dette.

Kommunernes muligheder for at udbetale pension på et korrekt grundlag afhænger herudover af, om pensionisten opfylder sin oplysningspligt overfor kommunen og kommunernes kontrolmuligheder i øvrigt.

Pensionistens generelle oplysningspligt

Efter § 41 i de gældende sociale pensionslove skal pensionisten i overensstemmelse med § 11, stk. 2, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område (retssikkerhedsloven), oplyse kommunalbestyrelsen om forandringer, der kan forventes at medføre ændringer af pensionen.

Efter retssikkerhedsloven § 12, stk. 1, nr. 3, skal kommunen give borgeren skriftlig besked om hvilke konkrete typer af ændringer, der kan have betydning for pensionen.

I forhold til social pension vil borgeren typisk få skriftligt besked om, at oplysningspligten blandt andet gælder situationer, hvor der sker ændringer i pensionistens indtægts- og formueforhold, og hvis pensionisten opgiver sin faste bopæl i Danmark.

Efter de gældende regler har pensionisten ikke pligt til at oplyse kommunen om alle midlertidige udlandsophold, da udlandsophold af midlertidigt karakter kun i visse situationer vil medføre ændringer i pensionen.

Konsekvenser hvis borgeren ikke overholder sin oplysningspligt

Hvis en pensionist mod bedre vidende har tilsidesat sin oplysningspligt, kan der være grundlag for at kræve tilbagebetaling af den del af pensionen, der er udbetalt med urette, jf. § 42 i lov om social pension og § 42 i lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v.

Det forudsættes i praksis, at det beløb, som er blevet udbetalt for meget i pension, kun kan kræves tilbage, hvis borgeren har været i "ond tro", dvs. at pensionisten vidste eller burde vide, at de manglende oplysninger ville have betydning for retten til eller størrelsen af pensionen. Ved vurderingen af, om borgeren har været i god eller ond tro, indgår den vejledning om oplysningspligten, som kommunen har ydet.

Borgeren kan herudover eventuelt blive tiltalt for bedrageri efter straffelovens § 264 d eller § 12 b i lov om retssikkerheds og administration på det sociale område (groft uagtsomt bedrageri), hvis borgerens ikke overholder sin oplysningspligt.

Fast bopæl er en betingelse for at få pension

Efter de gældende regler skal pensionisten som udgangspunkt have fast bopæl i Danmark for at få udbetalt folke- eller førtidspension.

Folke- og førtidspensionister, anses efter praksis for at have fast bopæl her i riget under pensionistens midlertidige ophold i udlandet, hvis pensionisten har bevaret en reel faktisk bopæl her i landet. Som midlertidigt ophold i udlandet anses ophold i almindelighed af indtil 1 års varighed. Gentagne udlandsophold, anses normalt kun for midlertidige, hvis de ikke strækker sig over mere end 3-4 måneder pr. gang, og de samlede udlandsophold ikke strækker sig udover 6 måneder i løbet af 1 år.

Særlige regler for pension ved fast bopæl i udlandet

Hvis pensionisten ikke opfylder kravet om fast bopæl i Danmark, skal sagen behandles efter de særlige regler, der gælder for pensionisters ret til at tage hele eller dele af folke- og førtidspension med til udlandet. Reglerne herom fremgår af de sociale pensionslove og overenskomster, som Danmark har indgået med andre stater. Endelig regulerer (EF) forordninger om koordinering af de sociale sikringsordninger retten til social pension.

Hvis en pensionist får fast bopæl i et land, der er omfattet af EF forordninger om koordinering af de sociale sikringsordninger, kan pensionisten som udgangspunkt få udbetalt den fulde pension som hidtil.

EF forordningerne finder anvendelse inden for EU/EØS og Schweiz.

EU-landene er: Belgien, Bulgarien, Cypern (den græske del), Danmark, Estland, Finland, Frankrig, Grækenland, Holland, Irland, Italien, Letland, Litauen, Luxembourg, Malta, Polen, Portugal, Rumænien, Schweiz, Slovakiet, Slovenien, Spanien, Storbritannien, Sverige, Tjekkiet, Tyskland, Ungarn og Østrig.

EØS-landene omfatter Island, Liechtenstein og Norge.

Grønland og Færøerne er ikke omfattet af (EF) forordninger om koordinering af de sociale sikringsordninger. Hvis en pensionist opgiver sin faste bopæl i Danmark og tager fast bopæl på Færøerne eller i Grønland, standses udbetalingen af den danske sociale pension, og den pågældende kan søge om social pension efter de regler, der gælder for henholdsvis Færøerne og Grønland.

Indtægter og formueforholds indflydelse på pensionen

Efter de gældende regler nedsættes folke- og førtidspensionen på grund af pensionistens og en eventuel ægtefælles eller samlevers supplerende indkomster over et vist niveau. Der er særlige regler for nedsættelse af pensionens enkelte bestanddele. Det har ikke betydning om indtægterne er erhvervet i Danmark eller i udlandet, da udenlandske indtægter indgår i indtægtsgrundlaget på samme vilkår som indkomst erhvervet i Danmark. Folke- og førtidspensionister kan derfor have indkomst fra udlandet, som påvirker størrelsen af pensionen.

2.1.2. Beskæftigelsesministeriets overvejelser og lovforslagets indhold

Det har vist sig, at nogle personer, der modtager social pension, og som har oplyst at have fast bopæl i Danmark, ikke har været opmærksomme på betingelserne for at få udbetalt pensionen ved længerevarende ophold i udlandet, og som derfor ikke har givet kommunen oplysninger om længerevarende udlandsrejser. Herudover har der været pensionister, der ikke har været opmærksomme på, at der skal gives meddelelse om udenlandske indtægter til kommunen.

Den generelle oplysningspligt efter de to pensionslove og retssikkerhedsloven omfatter ikke alle tilfælde, hvor en pensionist rejser midlertidigt til udlandet, da enkeltstående midlertidige udlandsrejser for pensionister typisk ikke vil medføre ændringer i pensionen. Det gør det vanskeligt for pensionisterne at gennemskue, hvornår den generelle pligt til at oplyse kommunalbestyrelsen om relevante forandringer i forhold, der kan forventes at medføre ændringer af pensionen, indtræder ved rejser til udlandet.

I de tilfælde, hvor pensionisten ikke af egen drift giver kommunen oplysninger om længerevarende udlandsophold, er det desuden vanskeligt for kommunerne at have viden om og kunne tage stilling til, om pensionisten fortsat skal have udbetalt pension efter de regler, der gælder for borgere med fast bopæl i Danmark.

Ved efterfølgende tilbagebetalingssager, hvor kommunerne skal undersøge om betingelserne for at kræve tilbagebetaling af for meget udbetalt pension, kan kommunerne endvidere have vanskeligt ved at dokumentere omfanget af pensionistens ophold i udlandet.

Pensionistens manglende kendskab til betingelserne for at modtage pension ved udlandsophold kan herudover føre til, at pensionister uforvarende opholder sig for lang tid i udlandet til, at pensionen fortsat kan udbetales ud fra den forudsætning, at pensionisten har fast bopæl her i landet.

Forslag

Det foreslås derfor, at den generelle oplysningspligt i pensionslovene og den generelle oplysningspligt i retssikkerhedsloven, der gælder for alle modtagere af ydelser efter den sociale- og beskæftigelsesmæssige lovgivning, bliver suppleret af en betingelse om, at pensionister med fast bopæl her i landet skal give meddelelse til kommunalbestyrelsen om længerevarende ophold i lande, hvor EF forordningerne om koordinering af de sociale sikringsordninger ikke finder anvendelse.

Det foreslås endvidere, at den generelle oplysningspligt skærpes, for så vidt angår udenlandske indtægter ved, at pensionisterne under udlandsopholdet månedligt skal give oplysninger om udenlandske indtægter.

Den skærpede meddelelsespligt for pensionister ved udlandsrejser vil give kommunerne en anledning til at sikre, at pensionister inden en rejse til udlandet er bekendt med betingelserne for udbetaling af social pension, herunder reglerne om midlertidigt ophold i udlandet. Forslaget vil medvirke til, at pensionisterne får kendskab til betingelserne om midlertidigt ophold i udlandet, og således ikke uforvarende opholder sig så lang tid i udlandet, at de ikke længere kan anses for at have fast bopæl i Danmark.

Den skærpede oplysningspligt vedrørende udenlandske indtægter vil betyde, at kommunerne har bedre forudsætninger for at administrere pensionen korrekt og bedre kan dokumentere, at borgeren har været i ond tro ved en eventuel tilbagebetalingssag, hvor der ikke er oplyst om udenlandske indtægter.

Den foreslåede nye meddelelsespligt giver herudover kommunerne anledning til at indskærpe pensionistens generelle oplysningspligt.

Ophold af mere end 2 måneders varighed

Det foreslås, at meddelelsespligten for pensionister, omfatter personer med fast bopæl i Danmark, der modtager social pension, og som tager midlertidigt ophold i udlandet i en periode af mere end 2 måneders varighed.

Rejser til lande, hvor der ikke gælder en meddelelsespligt

Det foreslås endvidere, at meddelelse ikke skal gives ved ophold i lande, hvor (EF) forordninger om koordinering af de sociale sikringsordninger finder anvendelse, da ophold i lande, der er omfattet af disse forordninger, som udgangspunkt ikke vil have betydning for udbetalingen af pensionen.

Grønland og Færøerne er ikke omfattet af (EF) forordninger om koordinering af de sociale sikringsordninger. Efter forslaget skal der derfor gives meddelelse til kommunalbestyrelsen, hvis pensionisten tager længerevarende ophold i Grønland eller på Færøerne. Dette vil sikre, at pensionister, der rejser til Grønland og Færøerne, også er opmærksomme på pensionslovenes regler om udbetaling af pension under udlandsophold og ikke uventet får standset deres pension ved gentagne længerevarende rejser.

Besked om afrejsedato og forventet hjemkomst forud for afrejsen

Det foreslås, at pensionisten før afrejsen skal give kommunen meddelelse om afrejsedato og forventet dato for hjemkomst.

Besked om afrejsedato og forventet hjemkomst under rejsen

I de tilfælde, hvor pensionisten oprindeligt forventede at rejse i mindre end 2 måneder, men under udlandsopholdet får en forventning om, at rejsen vil strække over en periode på mere end 2 måneder, foreslås det, at pensionisten skal give meddelelse til kommunen om afrejsedato og forventet dato for hjemkomst hurtigst muligt.

Besked om hjemkomst

Det foreslås, at pensionisten skal give kommunen besked om dato for hjemkomst umiddelbart efter hjemkomsten. Det vil sikre, at kommunen bliver bekendt med opholdets faktiske varighed.

Besked om udenlandske indtægter

Det foreslås, at personer, der opholder sig i udlandet i mere end 2 måneder i et land, hvor EF Forordning om koordinering af de sociale sikringsordninger ikke finder anvendelse, og som har eller får udenlandske indtægter, skal oplyse kommunalbestyrelsen hver måned om indtægtens størrelse. Dette gælder uanset om der er sket forandringer i indtægtens størrelse.

Konsekvenser af tilsidesættelse af meddelelsespligt m.v.

Efter forslaget knyttes der ikke særlige sanktioner til en eventuel manglende overholdelse af forslaget til den nye meddelelsespligt ved udlandsophold og til den skærpede oplysningspligt om udenlandske indtægter. Men en manglende overholdelse af meddelelsespligten og oplysningspligten kan dog sammenholdt med øvrige oplysninger i sagen bestyrke en konkret formodning om, at en ydelse er blevet udbetalt på et uberettiget grundlag, ligesom den manglende overholdelse af oplysningspligten kan indgå som et argument ved kommunens vurdering af, om pensionisten har været i ond tro. Disse forhold kan få betydning ved dokumentationen i forbindelse sager om tilbagebetaling af pension.

Manglende overholdelse af oplysningspligten kan ikke i sig selv begrunde, at kommunen påbegynder en tilbagebetalingssag, men det kan give kommunen anledning til at kontakte borgeren for at få de relevante oplysninger om udlandsophold og udenlandske indtægter, der er omfattet af meddelelsespligten og den skærpede oplysningspligt om udenlandske indtægter.

Pensionistens generelle oplysningspligt om forhold, der forventes at medføre ændringer af pensionen, gælder ved siden af forslaget om de supplerende regler om meddelelsespligt og oplysningspligt.

Meddelelsespligt for personer bosat i lande, hvor EF forordninger om koordinering af de sociale sikringsordninger finder anvendelse

Direktøren for Pensionsstyrelsen kan udøve de beføjelser, som kommunerne har efter de sociale pensionslove, vedrørende pension, der skal ydes efter afsnit II, kapitel 3, i forordning 1408/71 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere og selvstændige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet. Fra 1. maj 2010 finder forordning (EF) 883/04 anvendelse.

Det foreslås, at forslaget om meddelelsespligt og om en særskilt oplysningspligt om udenlandske indtægter under længerevarende udlandsophold finder tilsvarende anvendelse for personer, der modtager folke- eller førtidspension, og som har fast bopæl i et land, hvor EF forordninger om koordinering af de sociale sikringsordninger finder anvendelse. Disse personer skal således efter forslaget tilsvarende give meddelelse til Pensionsstyrelsen, om et ophold af mere end 2 måneders varighed i lande, hvor EF forordninger om koordinering af de sociale sikringsordninger ikke finder anvendelse.

Herved får Pensionsstyrelsen som kommunerne bedre redskaber til at sikre, at betingelserne for udbetaling af pensionen fortsat er opfyldt.

2.2. Øgede muligheder for at indhente oplysninger om indkomst- og formueforhold uden samtykke i pensionssager

2.2.1. Gældende ret

Indkomst- og formueforholds betydning for pensionen

Social pension reguleres på baggrund af pensionistens og en eventuel ægtefælles eller samlevers indtægtsgrundlag. Indtægtsgrundlaget opgøres på forskellige måder afhængig af, hvilken pensionsydelse der skal reguleres.

Herudover er retten til helbredstillæg og den supplerende pensionsydelse for folkepensionister afhængig af, om pensionisten og en eventuel ægtefælle eller samlever har en formue over et fastsat niveau.

Muligheder for at indhente oplysninger med samtykke

Kommunernes muligheder for at indhente oplysninger i pensionssager, herunder til brug for kontrol, fremgår af lov om retssikkerhed og administration på det sociale område (retssikkerhedsloven).

Efter § 11 a, stk. 1, i retssikkerhedsloven kan myndigheden efter forudgående samtykke fra den, der søger om eller får hjælp, forlange, at andre offentlige myndigheder, uddannelsesinstitutioner, sygehuse, læger, psykologer, autoriserede sundhedspersoner i øvrigt og personer, der handler på disses ansvar, arbejdsløsheds-kasser, pengeinstitutter, arbejdsgivere og private, der udfører opgaver for det offentlige, giver oplysninger om den pågældende, der er nødvendige for at behandle sagen. Dette gælder også oplysninger om en persons rent private forhold og andre fortrolige oplysninger, ligesom myndigheden kan indhente lægejournaler, sygehusjournaler eller udskrifter heraf.

Myndigheden kan forlange, at der optages retsligt forhør i overensstemmelse med retsplejelovens § 1018, hvis oplysningerne ikke videregives.

Mulighed for at indhente økonomiske oplysninger fra myndigheder og a-kasser

Efter retssikkerhedslovens § 11 a, stk. 2, kan myndigheden - uden samtykke til brug for behandlingen af en enkelt sag eller til brug for generel kontrol - kræve oplysninger om økonomiske forhold om den, der søger om eller får hjælp, og dennes ægtefælle eller samlever, fra andre offentlige myndigheder samt fra arbejdsløsheds-kasser.

Tilsvarende oplysninger kan indhentes om andre husstandsmedlemmer.

Oplysningerne kan samkøres og sammenstilles med data fra myndighedens egne, andre myndigheders og arbejdsløsheds-kassers it-systemer, når dette er nødvendigt for at kontrollere, om betingelser for hjælp er opfyldt, herunder med henblik på efterfølgende kontrol af, om der er sket fejl eller misbrug i forbindelse med ydelse af hjælp.

Oplysningerne kan indhentes selv om den person, som oplysningerne vedrører, ikke bor i den kommune, som indhenter oplysningerne.

Mulighed for at indhente oplysninger fra eIndkomstregistret

Efter retssikkerhedslovens § 11 a, stk. 3, kan myndigheden få terminaladgang til de nødvendige oplysninger, der er nævnt i § 11 a, stk. 1 og 2, i indkomstregistret (eIndkomstregistret), jf. § 7 i lov om et indkomstregister. eIndkomstregistret

indeholder blandt andet oplysninger om flere af de indkomsttyper, der indgår i den personlige indkomst, som denne er defineret i skattelovgivningen, samt oplysninger om lønperiode og løntimer.

I det omfang oplysninger, der er nævnt i § 11 a, stk. 1 og stk. 2, findes i eIndkomstregistret, skal myndigheden indhente oplysningerne herfra.

Fravigelse af samtykkekravet i visse typer af sociale sager

Efter § 11 c, jf. § 11 a, kan kommunen indhente oplysninger uden samtykke efter § 11 a i sager om blandt andet frakendelse af pension, jf. § 11 c, stk. 1, nr. 3, og § 11 c, stk. 1, nr. 4, i sager om tilbagebetaling af sociale ydelser. Det betyder, at kommunen i de nævnte sager - uden borgerens samtykke - kan indhente oplysninger fra andre offentlige myndigheder, uddannelsesinstitutioner, sygehuse, læger, psykologer, autoriserede sundhedspersoner i øvrigt og personer, der handler på disses ansvar, arbejdsløsheds-kasser, pengeinstitutter, arbejdsgivere og private, der udfører opgaver for det offentlige, hvis det er nødvendigt for at behandle sagen.

Det er en forudsætning for at kommunen kan indhente oplysninger i sager om tilbagebetaling af sociale ydelser efter § 11 c, stk. 4, at der foreligger en konkret mistanke om misbrug, fx gennem anmeldelse fra andre borgere eller på baggrund af samkøring af oplysninger efter § 11 a, stk. 2.

Supplerende regler om fravigelse af samtykkekravet i forhold til andre ydelser

I sager om udbetaling af ydelser efter lov om aktiv socialpolitik, lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, lov om sygedagpenge og integrationsloven kan kommunerne ud over de kontrolmuligheder, der er beskrevet i § 11 a og § 11 c i retssikkerhedsloven, indhente en række nærmere definerede oplysninger uden borgerens samtykke til brug for generel kontrol, herunder stikprøvekontrol, jf. § 68 b i lov om ansvaret for og styringen af den aktive beskæftigelsesindsats.

Kommunerne kan således efter § 68 b, stk. 2, i lov om ansvaret for og styringen af den aktive beskæftigelsesindsats, uden borgerens samtykke kræve oplysninger fra arbejdsgivere om løn- og beskæftigelsesperioder samt oplysninger om pensionsforhold mv. fra pensionskasser, livsforsikringsselskaber og pengeinstitutter med henblik på at kontrollere om, der er sket fejl eller misbrug i forbindelse med udbetalingen.

Herudover kan kommunen efter § 68 b, stk. 3, uden samtykke fra borgeren, kræve andre oplysninger end oplysninger om økonomiske forhold fra andre offentlige myndigheder og arbejdsløsheds-kasser både til brug for kontrol af enkeltsager og til brug for generel kontrol, herunder ved registersamkøring. Tilsvarende muligheder for kontrol uden borgerens samtykke findes i forhold til fleksydelse, jf. lov om fleksydelse.

2.2.2. Beskæftigelsesministeriets overvejelser og lovforslagets indhold

Retssikkerhedslovens § 11 a, stk. 2, giver ikke kommunerne mulighed for at indhente oplysninger uden borgerens samtykke om økonomiske forhold fra andre end offentlige myndigheder og arbejdsløsheds-kasser til brug for stikprøvekontrol, fx ikke fra de private, der er nævnt i § 11 a, stk. 1 (arbejdsgivere og pengeinstitutter mv.).

Kommunerne skal efter den gældende § 11 a, stk. 3, i retssikkerhedsloven - i det omfang det er muligt - anvende oplysningerne fra eIndkomstregistret som

erstatning for papirdokumentation til at dokumentere oplysninger om indkomstforhold. Det er ikke i alle tilfælde, at registret giver et tilstrækkeligt oplysnings- og dokumentationsgrundlag for indkomstoplysninger, der indgår i beregningen af den personlige indkomst og dermed i beregningen af pensionen. Registret indeholder fx ikke oplysninger om udbetaling af engangsløb, som ikke vedrører en bestemt periode. Det kan derfor i pensionsager, der udtages til stikprøvekontrol, være relevant at indhente oplysninger om indkomstforhold fra arbejdsgivere uden samtykke fra borgeren. eIndkomstregistret indeholder heller ikke oplysninger om udenlandske indtægter, og det kan derfor være relevant at indhente oplysninger herom fra pengeinstitutter.

§ 11 c, nr. 4, i retssikkerhedsloven sammenholdt med § 11 a, stk. 1, giver kommunerne mulighed for at indhente oplysninger om økonomiske forhold og andre typer af oplysninger fra myndigheder og en række private, der er nævnt i § 11 a, stk. 1, hvis der foreligger en konkret mistanke om misbrug af sociale ydelser. Ved stikprøvekontrol foreligger denne mistanke ikke på forhånd og indhentning af oplysninger til brug for stikprøvekontrol fra pengeinstitutter og arbejdsgivere i pensionsager uden samtykke efter § 11 c, nr. 4, er derfor ikke mulig.

I forhold til en række andre kontante ydelser, fx kontanthjælp, integrationsydelse og fleksydelse, suppleres retssikkerhedslovens bestemmelser om indhentning af oplysninger af særlige regler. I forhold til disse ydelser, kan kommunerne således uden samtykke fra borgerne indhente oplysninger fra private, fx oplysninger om lønforhold hos arbejdsgivere og oplysninger om pensionsforhold hos pengeinstitutter til brug for kontrol, uden at der er en konkret mistanke om, at ydelsen er udbetalt med urette.

Da der har vist sig at være sager, hvor mulighederne for at indhente oplysninger til brug for kontrol af indkomst- og formueforhold i pensionsager er utilstrækkelige, foreslås det at forbedre kommunernes muligheder for at indhente oplysninger om økonomiske forhold uden samtykke fra borgeren til brug for stikprøvekontrol af, om udbetalingen af pensionen sker på et korrekt grundlag.

Forslag

Det foreslås, at kommunerne i sager om social pension, der udtages til stikprøvekontrol, kan indhente oplysninger uden samtykke fra borgeren fra pengeinstitutter og arbejdsgivere med henblik på kontrol af indkomst- og formueforhold.

Det betyder, at kommunerne uden samtykke fra borgeren kan indhente oplysninger om økonomiske forhold med henblik på at kontrollere indkomst- og formueforhold i disse sager, uden at der på forhånd foreligger en konkret mistanke om misbrug af sociale ydelser.

Forslaget indebærer, at kommunerne til brug for stikprøvekontrol i pensionsager - uden pensionistens samtykke - kan indhente fx kontoudtog fra pengeinstitutter eller oplysninger om lønindkomster fra arbejdsgivere, der ikke fremgår i eIndkomstregistret.

Forslaget til den nye bestemmelse supplerer de øvrige muligheder for at indhente oplysninger i retssikkerhedslovens § 11 a og § 11 c.

Efter forslaget får kommunerne ikke uden samtykke fra borgeren adgang til at indhente oplysninger i sager, der udtages til stikprøvekontrol om andre typer af oplysninger end indkomst- og formueforhold, fx om helbredsforhold, arbejdsevne mv. Disse oplysninger vil kun kunne indhentes uden samtykke i pensionsager, i

overensstemmelse med § 11 c i retssikkerhedsloven, hvis der foreligger konkrete oplysninger om, at der er grundlag for at påbegynde en tilbagebetalings sag, jf. § 11 c, stk. 1, nr. 4, eller der er grundlag for at påbegynde en sag om frakendelse af pension, jf. § 11 c, stk. 1, nr. 3.

2.2.3. Persondataloven

Da der alene er tale om at give kommunerne mulighed for at indhente oplysninger om formue- og indkomstforhold, der er en ikke-følsom oplysning, jf. persondatalovens § 6, er det ikke relevant at tage stilling til, om der er tale om en fravigelse af persondatalovens § 8, stk. 3.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Lovforslaget medfører i et mindre omfang øgede administrative belastninger for det offentlige som følge af kommunernes og Pensionsstyrelsens pligt til at modtage meddelelser fra pensionister, der rejser til lande, hvor EF forordninger om koordinering af de sociale sikringsaftaler ikke finder anvendelse. Derimod vurderes kommunernes pligt til ved først kommende lejlighed, jf. de almindelige bemærkninger afsnit 2.2.2., at oplyse pensionisterne om de nye regler, ikke at have nogen økonomiske eller administrative konsekvenser for kommunerne. Kommunerne kan eksempelvis oplyse pensionisterne om de nye regler via pensionsmeddelelsen.

Lovforslaget giver samtidig kommunerne mulighed for i højere grad at sikre, at udbetaling af pension sker på et korrekt grundlag. Kommunerne kan eksempelvis fremover, uden samtykke fra borgeren, indhente oplysninger om indkomst- og formueforhold i sager, der er udtrukket til stikprøvekontrol, uden at der på forhånd foreligger en konkret mistanke. Lovforslaget medfører således en mindre administrativ lettelse som følge af færre behandlinger af sager om forkert udbetalt pension. Herudover må lovforslaget anses for at have en forebyggende effekt i forhold til fejludbetalinger og misbrug, da både pensionisterne og kommunerne får bedre muligheder for at overholde lovgivningen. Lovforslaget medfører desuden en mindre administrativ lettelse i kommunernes arbejde med at foretage stikprøvekontrol, som følge af det afskaffede krav om samtykke.

Samlet set vurderes lovforslaget ikke at medføre væsentlige økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige.

Lovforslagets økonomiske konsekvenser skal forhandles med kommunerne.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

[Forslaget er sendt i høring til Erhvervs- og Selskabsstyrelsens Center for Kvalitet i Erhvervsregulering med henblik på en vurdering af, om forslaget skal forelægges]

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget medfører øgede administrative belastninger for de pensionister, der midlertidigt rejser til udlandet i en længerevarende periode. De administrative konsekvenser vurderes dog at være begrænsede.

6. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ikke miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Forslaget om at indføre en meddelelsespligt tager højde for de EU-retlige regler og omfatter ikke pensionistens midlertidige rejser til lande inden for EU/EØS og til Schweiz. Forslaget om at indføre en meddelelsespligt er derfor i overensstemmelse med EU-retten.

[Lovforslaget er i høring i Datatilsynet med henblik på en vurdering af forslaget i forhold til EF-direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandlingen af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger

8. Hørte myndigheder og organisationer

Lovforslaget har været sendt i høring hos:

Center for Ligebehandling af Handicappede, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Handicaporganisationer, Datatilsynet, Dansk Socialrådgiverforening, Landsforeningen, Det Centrale Handicapråd, Finanstilsynet, Finansrådet, Foreningen af statsforvaltningsjurister, Ældre Sagen, Ældremobiliseringen, Socialchefforeningen, KL, Kommunernes Revision og Rigsrevisionen.

Sammenfattende skema over lovforslagets konsekvenser

	Positive konsekvenser mindreudgifter	Negative konsekvenser/udgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Lovforslaget vurderes ikke at medføre væsentlige administrative lettelser for det offentlige.	Lovforslaget vurderes ikke at medføre væsentlige administrative belastninger for det offentlige
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Lovforslaget medfører øgede administrative belastninger for de

		pensionister, der midlertidigt rejser til udlandet i en længerevarende periode. De administrative konsekvenser vurderes dog at være begrænsede
Forholdet til EU-retten	<p>Forslaget om at indføre en meddelelsespligt tager højde for de EU-retlige regler og omfatter ikke pensionistens midlertidige rejser til lande inden for EU/EØS og til Schweiz. Forslaget om at indføre en meddelelsespligt er derfor i overensstemmelse med EU-retten.</p> <p>Forslaget om at give kommunerne mulighed for uden samtykke fra pensionisten at indhente oplysninger i pensionssager, der udtages til stikprøvekontrol, skal vurderes i forhold til EF-direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandlingen af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger.</p>	

Til § 1

Til nr. 1

Forslaget til affattelsen af § 41 a, stk. 1, om meddelelsespligt betyder, at folkepensionister og førtidspensionister skal give kommunalbestyrelsen meddelelse om ophold af mere end 2 måneders varighed i lande, der ikke er omfattet af EF forordninger om koordinering af de sociale sikringsordninger.

For så vidt angår de lande, hvor EF Forordninger om koordinering af de sociale sikringsordninger finder anvendelse, og hvor meddelelsespligten, ikke gælder henvises til afsnit 2.2.1 i de almindelige bemærkninger i afsnittet "Særlige regler for pension ved fast bopæl i udlandet".

Efter forslaget til affattelsen af § 41 a, stk. 2, indebærer meddelelsespligten, at pensionisten før afrejsen skal give kommunen meddelelse om afrejsedato og forventet dato for hjemkomsten. "Før afrejse" betyder, at pensionisten skal give meddelelse om udlandsopholdet, inden pensionisten forlader Danmark.

Efter forslaget til affattelsen af § 41 a, stk. 3, skal pensionisten, hvis opholdet mod forventning både før afrejsen og under opholdet, senere forventes at få eller

får en varighed ud over 2 måneder, meddeles dato for afrejse og dato for forventet hjemkomst hurtigst muligt efter forventninger til opholdets varighed er ændret. Pensionisten vil i sådanne tilfælde altid skulle give kommunen meddelelse senest ca. 2 måneder efter afrejsen.

Efter forslaget til affattelsen af § 41 a, stk. 4, skal den faktiske hjemkomstdato oplyses umiddelbart efter hjemkomsten. Dette gælder uanset om pensionisten oprindeligt har givet meddelelse efter § 41 a, stk. 2 eller stk. 3.

Efter forslaget til affattelsen af § 41 a, stk. 5, foreslås, at personer, der er omfattet af meddelelsespligten under udlandsophold, jf. stk. 1, og som har eller får udenlandske indtægter, hver måned skal oplyse kommunen om udenlandske indtægter under udlandsopholdet. Der skal oplyses om alle udenlandske indtægter, dvs. både indtægter, der indtjenes i forbindelse med udlandsophold og øvrige indtægter fra udlandet. Meddelelsespligten om udenlandske indtægter gælder uanset om de udenlandske indtægters størrelse er uforandret.

Henvisningen til at pensionisten "hver måned" skal oplyse om indtægten, betyder at pensionisten skal en gang månedligt, skal oplyse om forrige måneds indtægter.

Der stilles ingen formkrav til meddelelsen efter § 41 a. Meddelelse kan således ske både skriftligt og mundtligt.

De foreslåede ændringer om meddelelsespligt og pligt til at give oplysninger om udenlandske indtægter under ophold i udlandet, supplerer den almindelige oplysningspligt efter § 41 i lov om social pension og efter § 11, stk. 2 i retssikkerhedsloven. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger til afsnit 2.1.2, afsnittet om "konsekvenserne af tilsidesættelse af meddelelsespligten."

Til § 2

Der henvises til bemærkningerne til forslaget til den enslydende bestemmelse i § 1.

Til § 3

Til nr. 1

Efter forslaget til den nye bestemmelse i § 11 a, stk. 3, foreslås, at kommunerne uden samtykke fra borgeren kan forlange at få nødvendige oplysninger om økonomiske forhold til brug for stikprøvekontrol i sager efter lov om social pension og lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. med henblik på at kontrollere pensionistens indkomst- og formueforhold.

Udvidet mulighed for at indhente oplysninger fra pengeinstitutter og arbejdsgivere

Forslaget betyder, at kommunerne ud over de tilfælde, der er nævnt i den gældende § 11 a, stk. 2 og 3, i retssikkerhedsloven, kan indhente oplysninger om økonomiske forhold til brug for stikprøvekontrol i sager om social pension. Kommunen kan efter forslaget som noget nyt i sager om social pension indhente oplysninger fra arbejdsgivere og pengeinstitutter uden borgerens samtykke og uden

at der foreligger en konkret mistanke om misbrug eller fejludbetalinger i sager, der udtages til stikprøvekontrol.

Forslaget til bestemmelsen udgør en særhjemmel til, at pengeinstitutterne uden at bryde tavshedspligten i lov om finansiel virksomhed, kan udlevere oplysningerne til kommunerne.

Pengeinstitutternes og arbejdsgivernes udleveringspligt

Bestemmelsen indebærer en forpligtelse til at pengeinstitutter og arbejdsgivere udleverer nødvendige oplysninger om indkomst- og formueforhold, jf. henvisningen i bestemmelsen til, at kommunerne kan forlange at få oplysningerne. Dette krav svarer til forpligtelsen til at udlevere oplysninger efter den gældende § 11 a, stk. 1, dog med den undtagelse, at myndigheden efter forslaget til den nye bestemmelse i § 11 a, stk. 3, ikke kan forlange, at der foretages retsligt forhør efter retsplejelovens § 1018, hvis oplysningerne ikke videregives.

Kun oplysninger om pensionisten selv

Forslaget indebærer, at kommunen kan indhente oplysninger uden pensionistens samtykke, om pensionisten selv - men ikke om dennes ægtefælle eller samlever - til brug for stikprøvekontrollen. Oplysninger om en eventuel ægtefælle eller samlevers indkomst og formue kan således alene indhentes uden samtykke efter andre bestemmelser, fx retssikkerhedslovens § 11 a, stk. 2, eller efter betingelser fastsat i anden lovgivning, fx persondataloven eller lov om finansiel virksomhed.

Kun oplysninger om indkomst- og formueforhold i pensionssager

Forslaget til § 11, stk. 3, giver kommunerne hjemmel til at indhente oplysninger om økonomiske forhold med henblik på at undersøge indtægts- og formueforhold. For så vidt angår indkomst- og formueforholdets betydning for pensionen henvises til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.1.1.

Bestemmelsen giver mulighed for at indhente alle typer af økonomiske oplysninger fra arbejdsgivere og pengeinstitutter, der kan belyse indkomst- og formueforhold. Det kan være oplysninger fra arbejdsgivere om personlig indkomst, der ikke indgår i eIndkomstregistret, fx udbetaling af engangsvederlag, fra arbejdsgivere. Og det kan være oplysninger fra pengeinstitutter om konti og kontoudtog, der kan anvendes til at belyse, om pensionisten har uoplyst formue eller uoplyste indtægter, herunder indtægter fra udlandet.

Forslaget til den nye bestemmelse giver ikke hjemmel til at kommunerne ved stikprøvekontrol uden samtykke kan undersøge andre forhold, end pensionistens økonomiske forhold, der kan have betydning for pensionen.

Andre forhold end oplysninger om økonomiske forhold, fx oplysninger om helbred mv. kan fortsat alene undersøges uden samtykke fra borgeren, hvis retssikkerhedsloven i øvrigt giver hjemmel til det. Det kan være i tilfælde, hvor der opstår en konkret mistanke om, at pensionisten med urette modtager ydelsen, og der derfor indledes en tilbagebetalingssag. Kommunerne kan således uden samtykke fra pensionisten undersøge andre forhold end indkomst- og formueforhold i en pensionssag i overensstemmelse med reglerne for undersøgelse af sager om frakendelse af pension, jf. § 11 c, stk. 1, nr. 3, eller tilbagebetalingssager jf. § 11 c, stk. 1, nr. 4.

Tilsvarende kan kommunen belyse andre forhold i sagen efter § 11 c, stk. 1, nr. 4, uden samtykke, hvis der opstår mistanke om, at pensionisten modtager ydelser uberettiget efter anden lovgivning end de sociale pensionslove, fx boligstøtteloven.

Kun nødvendige oplysninger

Kommunerne kan efter forslaget til den nye bestemmelse alene indhente oplysninger, der er ”nødvendige”. Dette er en understregning af, at kommunerne ved indhentning og behandling af personoplysninger efter forslaget til § 11 a, stk. 3, skal iagttage proportionalitetsprincippet, som også finder anvendelse når kommunerne indhenter oplysninger til brug for sager uden samtykke efter retssikkerhedslovens § 11 a, stk. 1, og § 11 c.

I forbindelse med en anmodning efter forslaget til § 11 a, stk. 3, skal kommunen ved anmodningen om udlevering af oplysninger fra andre præcisere, hvilke oplysninger myndigheden har brug for, således at der kun udleveres relevante oplysninger.

Kommunens pligt til at give efterfølgende besked om kontrollen

Der er ikke krav om, at kommunen skal forsøge at indhente samtykke efter § 11, stk. 3, som det er tilfældet efter den gældende § 11 c, stk. 4, i sager, hvor kravet om samtykke i øvrigt kan fraviges efter § 11 c, stk. 1, fx i tilbagebetalingsager. Kommunen har dog efter persondataloven pligt til efterfølgende at gøre pensionisten bekendt med, at der er indhentet oplysninger til brug for stikprøvekontrol efter persondataloven. Der henvises nærmere til afsnit 2.2.3 om oplysningspligten efter persondataloven.

Hvis en stikprøvekontrol giver anledning til yderligere undersøgelser, skal der i overensstemmelse med forvaltningslovens regler foretages en parthøring af borgeren, ligesom regler for indhentning af oplysninger i tilbagebetalingsager jf. § 11 c, stk. 1, nr. 4, og anden relevant lovgivning skal iagttages.

Kommunens pligt til at give forudgående besked om kontrolmuligheden

Kommunernes har oplysningspligt om en række forhold over for borgeren efter den gældende § 12 i retssikkerhedsloven. Efter § 12 skal myndigheden skriftligt give borgeren besked om myndighedernes adgang til at indhente oplysninger efter retssikkerhedslovens § 11 a og § 11 c og til at foretage kontrol efter § 12 a. Myndigheden skal ligeledes give borgeren besked om hvilke typer af ændringer, der har betydning for beregning af pensionen. Og endelig skal borgeren oplyses om muligheden for, at borgeren kan blive mødt med et tilbagebetalingskrav og eventuelt blive tiltalt for bedrageri efter straffelovens § 264 d eller § 12 b i retssikkerhedsloven (groft uagtsomt bedrageri), hvis borgeren ikke oplyser om relevante ændringer.

Efter § 12, nr. 1, vil myndigheden fremover også skriftligt skulle oplyse borgeren om muligheden for at kommunen kan indhente oplysninger, jf. forslaget til § 11 a, stk. 3. Dette følger allerede af selve ordlyden, der henviser til § 11 a i sin helhed.

Til nr. 2

Der er tale om en redaktionel ændring. Ved en fejl henviser den gældende § 11 c, stk. 1, til § 11 a, stk. 1 og 3. Den korrekte henvisning i § 11 c, stk. 1 er

til § 11 a, stk. 1 og 4. Henvisningen er ved en fejl blevet indsat ved § 2 i lov nr. 1418 af 21. december 2005.

Den korrekte henvisning i § 11 c, stk. 1, vil efter dette lovforslags gennemførelse være en henvisning til § 11 a, stk. 1 og 5.

Til § 4

Til stk. 1

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. juli 2010.

Forslaget om meddelelsespligt finder anvendelse i forhold til udlandsrejser, der foretages efter denne dato.

Kommunens mulighed at minde pensionisten om sin oplysningspligt i forbindelse med pensionistens meddelelse om et længerevarende udlandsophold, samt aktiv anvendelse af meddelelsespligten som dokumentation, forudsætter at pensionisten har kendskab til meddelelsespligten.

For de borgere, der allerede er tilkendt folkepension eller førtidspension, kan kommunen gøre opmærksom på meddelelsespligten ved førstkommende lejlighed, fx i de pensionsmeddelelser, der bliver sendt ud til samtlige førtids- og folkepensionister.

Efter persondataloven er det en betingelse for at kunne indhente oplysninger til brug for stikprøvekontrol efter § 11 c, stk. 3, at borgerne er informeret om muligheden for kontrol, og at hjemlen også kan anvendes på allerede foreliggende oplysninger. For borgere, der allerede er pensionister, vil denne information ligeledes kunne gives i den førstkommende pensionsmeddelelse.

Bilag 1

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I lov om social pension, jf. lovbekendtgørelse nr. 982 af 2. oktober 2009, som ændret ved § 1 i lov nr. 1510 af 27. december 2009, foretages følgende ændring:

1. Efter § 41 indsættes:

”§ 41 a. Personer, der modtager folkepension eller førtidspension og har fast bopæl i Danmark, skal give kommunalbestyrelsen meddelelse om et midlertidigt ophold af mere

end 2 måneders varighed i lande, hvor EF forordninger om koordinering af de sociale sikringsordninger ikke finder anvendelse.

Stk. 2. Pensionisten skal før afrejsen give kommunalbestyrelsen meddelelse om afrejsedato og forventet dato for hjemkomst.

Stk. 3. Hvis opholdet mod forventning får en varighed af mere end 2 måneder, meddeles afrejsedato og forventet dato for hjemkomst hurtigst muligt til kommunalbestyrelsen.

Stk. 4. Pensionisten skal give kommunalbestyrelsen meddelelse om datoen for hjemkomst umiddelbart efter hjemkomsten.

Stk. 5. Personer, der er omfattet af stk. 1, og som under udlandsopholdet har eller får udenlandske indtægter, skal give kommunalbestyrelsen oplysning herom, og under udlandsopholdet hver måned oplyse kommunalbestyrelsen om indtægtens størrelse.”

§ 2

I lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 983 af 2. oktober 2009 som ændret ved § 2 i lov nr. 1510 af 27. december 2009, foretages følgende ændring:

Efter § 41 indsættes:

”§ 41 a. Personer, der modtager førtidspension og har fast bopæl i Danmark, skal give kommunalbestyrelsen meddelelse om et midlertidigt ophold af mere end 2 måneders varighed i lande, hvor EF forordninger om koordinering af de sociale sikringsordninger ikke finder anvendelse.

Stk. 2. Pensionisten skal før

afrejsen give kommunalbestyrelsen meddelelse om afrejsedato og forventet dato for hjemkomst.

Stk. 3. Hvis opholdet mod forventning får en varighed af mere end 2 måneder, meddeles afrejsedato og forventet dato for hjemkomst hurtigst muligt til kommunalbestyrelsen.

Stk. 4. Pensionisten skal give kommunalbestyrelsen meddelelse om datoen for hjemkomst umiddelbart efter hjemkomsten.

Stk. 5. Personer, der er omfattet af stk. 1, og som under udlandsopholdet har eller får udenlandske indtægter, skal give kommunalbestyrelsen oplysning herom, og under udlandsopholdet hver måned oplyse kommunalbestyrelsen om indtægtens størrelse.”

§ 11 a. Myndigheden kan efter forudgående samtykke fra den, der søger om eller får hjælp, forlange, at andre offentlige myndigheder, uddannelsesinstitutioner, sygehuse, læger, psykologer, autoriserede sundhedspersoner i øvrigt og personer, der handler på disses ansvar, arbejdsløsheds-kasser, pengeinstitutter, arbejdsgivere og private, der udfører opgaver for det offentlige, giver oplysninger om den pågældende, der er nødvendige for at behandle sagen. Dette gælder også oplysninger om en persons rent private forhold og andre fortrolige oplysninger, ligesom myndigheden kan indhente lægejournaler, sygehusjournaler eller udskrifter heraf. Myndigheden kan forlange, at der optages retsligt forhør i overensstemmelse med retsplejelovens § 1018, hvis oplysningerne ikke videregives.

Stk. 2. Myndigheden kan uden samtykke til brug for behandlingen af

§ 3

I lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, jf. lovbekendtgørelse nr. 1203 af 10. december 2009, som ændret ved § 11 i lov nr. 434 af 8. maj 2006 og § 1 i lov nr. 316 af 28. april 2009, foretages følgende ændring:

1. I § 11 a, stk. 1, indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:

”*Stk. 3.* Kommunalbestyrelsen kan uden samtykke forlange at få nødvendige oplysninger om økonomiske forhold fra pengeinstitutter og arbejdsgivere til brug for stikprøvekontrol i sager efter lov om social pension og lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. med henblik på at kontrollere pensionistens indkomst- og formueforhold.”

Stk. 3-4 bliver herefter til stk. 4-5.

en enkelt sag eller til brug for generel kontrol kræve oplysninger om økonomiske forhold om den, der ansøger om eller får hjælp, og dennes ægtefælle eller samlever, fra andre offentlige myndigheder samt fra arbejdsløshedskasser. Tilsvarende oplysninger kan indhentes om andre husstandsmedlemmer. Oplysninger kan samkøres og sammenstilles med data fra myndighedens egne, andre myndigheders og arbejdsløshedskassers it-systemer, når dette er nødvendigt for at kontrollere, om betingelserne for at yde hjælp er opfyldt, herunder med henblik på efterfølgende kontrol af, om der er sket fejl eller misbrug i forbindelse med ydelse af hjælp. Oplysningerne kan indhentes, selv om den person, som oplysningerne vedrører, ikke bor i den kommune, som indhenter oplysningerne.

Stk. 3. Myndigheden kan få terminaladgang til de nødvendige oplysninger som nævnt i stk. 1 og 2 i indkomstregisteret, jf. § 7 i lov om et indkomstregister. I det omfang oplysningerne som nævnt i stk. 1 eller 2 findes i indkomstregisteret, skal myndigheden indhente oplysningerne herfra.

Stk. 4. Ved klage til det sociale nævn, beskæftigelsesankenævnet eller Ankestyrelsen og ved behandlingen af sager i Sikringsstyrelsen kan samtykke til at indhente oplysninger efter § 11 a, stk. 1, indhentes ved, at borgeren i den skriftlige bekræftelse af, at en klage er modtaget, bliver gjort opmærksom på, hvilke typer af oplysninger det kan blive nødvendigt at indhente, og får en frist til eventuelt at gøre indsigelse imod dette.

§ 11 c. Hvis det er nødvendigt for sagens behandling, kan kravet om samtykke efter § 11 a, stk. 1 og 3,²⁾ fraviges i sager om

- 1) særlig støtte til børn og unge efter kapitel 11 i lov om social service, hvor myndighederne kan påbegynde en sag eller træffe afgørelse uden forældrenes samtykke, samt i forbindelse med undersøgelser efter § 50 i lov om social service,
- 2) førtidspension, hvor myndigheden kan påbegynde en sag eller træffe afgørelse i en sag, uden af den pågældende person selv har rettet henvendelse herom, jf. § 17, stk. 2, i lov om social pension,
- 3) frakendelse af førtidspension, jf. § 44, stk. 1, i lov om social pension, og frakendelse eller overflytning til anden pension, jf. § 44, stk. 1, i lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v.,
- 4) tilbagebetaling af sociale ydelser og
- 5) mellemkommunal refusion, jf. § 9 c, for så vidt angår følgende oplysninger om den borger, der ydes refusion for:
 - a) Cpr-nummer.
 - b) Hjemmel til udgiften.
 - c) Udgiftens elementer.
 - d) Antal af enheder.

²⁾ Henvielsen bør være til § 11 a, stk. 1 og 4. Henvielsen er ved en fejl ændret til en henvisning til § 11 a, stk. 1 og 3, ved § 2 i lov nr. 1418 af 21. december 2005.

2. I § 11 c, stk. 1, ændres ”§ 11 a, stk. 1 og 3” til:
”§ 11 a, stk. 1 og 5”

§ 4

Loven træder i kraft den 1. juli 2010.